

Budapesti Zenei Hetek

Vaclav Neumann — Mihail Homicer Ferencsik János — Kovács Dénes és Jandó Jenő hangversenye

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG ZENEKARA hétfőn az Erkel Színházban Dvorák-estet adott. A műsoron a *Karnevál-nyitány*, a *Gordonkaverseny* és a *VIII. szimfónia* szerepelt.

Vaclav Neumann mint a lipcsei Gewandhausorchester, majd a Cseh Filharmónia vezető karnagya már ismert a magyar közönség előtt: amikor az előbbi zenekar élén mintegy fél évtizede nálunk járt, a magyar sajtó egyöntetűen dicsérte *betanító-munkáját*. Szóban forgó vendégszerepléséről sajnos nem lehet egyértelmű elismeréssel szólni. A karmestereknek ahhoz a fajtájához tartozik, akik uralkodóként jelennek meg a zenekar élén, anélkül azonban, hogy ehhez a fellépésükhöz szükséges szuggesztivitással rendelkezzenek. Mozdulatai gondosan kimunkáltak és látszólag igen hatásosak, ám a *hangzó anyag* nem bizonyítja a látvány igazságát. Dvorák gyönyörű G-dúr szimfóniája némileg szűkölködött a megható és bensőséges mozzanatokban, legfeljebb az utólrétegetlen harmadik tétel, a csodálatos „szláv keringő” fogta meg a hallgatóságot. Hangsúlyozni kell: Neumann kiváló szakember, de nem a világjáró karmesterek típusához tartozik, aki kevés próbával, számára teljesen idegen zenekar élén is meg tudja valósítani személyes szándékait és akarátát.

Amióta Homicer — éppen egy évtizeddel ezelőtt — megnyerte a budapesti Pablo Casals gordonkaversenyt, közönségünk szívesen fogadja kissé külön, de minden esetben érdekes és lebilincselő művészetét. Mihail Homicer *egyéniség* — és ezt minden produkciójában kinyilvánítja, méghozzá ösztönösen és tudatosan egyaránt; egyrészt tehát automatikusan különbözik a többi csellistától, másrészt törekszik is arra, hogy különbözzék. A Dvorák-koncert fő témáját például ezúttal némileg átritmizálta, amitől szokatlan, de igen érdekes *espressivo*-hatás jött létre. Különben remekül csellózik: hangja óriási és szárnyaló, általában tiszta és virtuóz. Éppen, mivel hangszerét teljes biztonsággal és fölényteljes kezelte, hatása végeredményben lehengerlő — legfeljebb a gyengéd és szeretetteljes pillanatok hiányolhatók belőle kissé.

AZ ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR csütörtöki estje zárta le Ferencsik János vezényletével a Budapesti Zenei Hetek koncertsorozatát. Közreműködött Kovács Dénes, Mozart *G-dúr hegedűversenyének* szolisztájaként.

Esetről esetre újból és újból megpróbálkozunk azzal, hogy Kovács Dénes Mozart-játékát jellemezzük, de mindig be kell látnunk, hogy ez a törekvés kísérlet maradhat csupán. A feladat azért megoldhatatlan, mivel ebben az esetben mű és szolista annyira egy, hogy még „a műhöz való viszony” problémája sem merül fel. Az a végtelen egyszerűség és magától értetődő természetesség, ahogyan Kovács Dénes hegedűjén Mozart megszólal, szinte megsemmisíti a hegedülés tevékenységét és olyan végső azonosságokhoz léte, amelyben egybeesik komponálás és előadás. Érzékeny és gyengéd, sokrétű és lendületes muzsika szólt ezúttal is, Mozart személyes, saját hangján.

A koncertet magyar bemutató nyitotta meg: *Dávid Gyula Ünnepi előjáték* című alkotása. A Pest, Buda és Óbuda egyesítésének századik évfordulójára a Budapest tanácsának megbízásából készített mű alaphangulata a fogalom eredeti értelmében véve ünnepélyes: nagy hangzásfelületek alkalmazása, tömör, tömbszerű felrakás jellemzi. Talán ennek tulajdonítható, hogy az egyébként igen invenciózus szerző melodikus találékonysága ezúttal háttérbe szorult — vagy talán a hangszerelés szorította háttérbe a témákat...

Liszt *Faust-szimfóniája* zárta a koncertet és egyben a Bu-

dapesti Zenei Heteket. Az utolsó tételben a zenekar mellett a Néphadsereg Művészegyesületének férfikara (karigazgató: Kis István) és Korondy György működött közre.

A Faust-feliratú első tétel e sorok írójának nézete szerint nagyobb mélységeket, tragikus szakadékokat mutat és ugyanakkor megoldáskísérleteiben magasabb pontokra jut, mint ahogyan azt az előadás érzékeltette. Egyáltalán: a pozitív és negatív pólusok távolabb fekszenek egymástól; tépelődés, megrendítő összeomlások és fogcsikorgatva kiharcolt felemelkedések sora ez az első tétel, végső soron minden megoldhatatlannak tűnik. A harmadik tétel sokkal közelebb állott a liszti—goethei szellemhez és még Ferencsik János elégségszerű Mefisztó-értelmezését is készséggel elfogadjuk, nem is beszélve a művet záró, magasztos hatású kórusról, valamint Korondy György kitűnően megoldott tenorszólójáról.

FIATAL ZONGORAMŰVÉSZEK MATINÉSOROZATA címmel indított bérletet a Filharmónia. Ez az eléggé nem dicsérhető, remek kezdeményezés Jandó Jenő koncertjével indult.

A fiatal művész neve a tavalyi rádióverseny győztéseként ismerős. Kitűnően felkészült, jelentős adottságokkal rendelkező zongorista. Nagy érzéke van egy-egy darab, azon belül egy-egy kényes hely alapos kidolgozásához, a mesteri műhelymunkához. Szenvedélyesen kísérletezik egy-egy akkord szöveg és még szöveg leütésével, egy-egy barokk díszítéssel — utóbbi volt megfigyelhető a műsor talán legjelentősebb produkciójában, Bach *Aria variata alla maniera italiana* (olasz stílusú áriavariációk) című darabjában. Ez a valóban kevésbé „bachs” variációs sorozat olyan csillogó és tiszta szépséggel csillog meg Jandó Jenő hangszerén, ahogyan csak ritkán hallhatók. A díszek gondosan kidolgozott előadása, az egész darab egyszerűsége a legnagyobb dicséretet érdemli. Valamivel kisebb hőfokon szólalt meg Beethoven *Appassionata*-szonátája. Itt a lassútétel variációi voltak igen szépek — az első rész szenvedélyes feszültsége és robbanékonyága nem mindig valósult meg, és a melléktéma széles dallamossága hiányzott. A műsor második felében Ravel *Szonátája*, valamint a három Debussy-mű az *Estampes* című sorozatból, újból mives kidolgozást és hangszeres csiszoltságot kapott.

Pernye András

Napos oldal címmel a régi Pesti Hírlapban hosszú évekig írt egy rovatot a ma nyolcvan esztendősen Zágón István. Sütőkezéni járt ide az olvasó zord, fenyegető, nyugtalanító újsághírei, távirati jelentései közül a két háború közötti időnek. Megpihenni, felderülni húzódtott ide, egy bölcs kedélyű író közelébe, meghallgatni a történeteket, a megfigyeléseit s megfogadni a tanácsait, hogyan lehet egy diszharmonikus világ apró örömeit mégis megtalálni. Zágón István írásából a humor emberi melege áradt, s nemcsak e rovatban közölt karcolataiból és életképeiből, hanem a nagyobb műveiből is: népszerű és nagyszerű színdarabjaiból. Aradt csakugyan, olyan erővel és széles körben, hogy például a *Marika* című, elragadó színpadi játéka eljutott a bécsi Burgtheater színpadára is, ahol pedig alaposan megnézték a művek minőségét és értékét. Ahogyan Zágón István is alaposan megnézte, milyen művet enged a Vigaszínház színpadára. Dramaturgia volt ugyanis ennek a színdarabnak a harmincas években: dramaturgia, fordítója és házszerzője. A *Marika* című színdarabon kívül olyan nagyszerű műveket írt, mint a XIV. René és a Fekete Péter, a Szegény lányt nem lehet elvenni és az Igéret földje, a Márciusi szél és a Dzsimbó. Társzerzője volt az egyik legnagyobb sikerű magyar filmnek a két háború közötti időben, a *Hyppolit*, a lakáj-nak és Bíró Lajossal közösen írta a felszabadulás első éveiben az egyik legnagyobb sikerű zenés színpadi vígjátékot is, a Kis Katalin házasságát, Horváth Jenő muzsikájával. Az utóbbi húsz esztendőben visszatért másik hivatásához, a mérnökihez, de vidám írásaival, nyolcvan esztendősen is, egyszer-egyszer most is megörvendeztetni olvasóközönségét. Olvan friss kedvű humoreszkek és életképek ezek is, mint amilyenekkel valamikor a Napos oldal fiatal Zágón Istvánja vonzotta magához az olvasót. (m-a)